

Preken Kristiansand Frikirke, 7.9.2025

Henrik Erhard Hermansen, Generalsekretær, Norges Kristne Råd

«Jeg kaller dere venner»

13 Ingen har større kjærlighet enn den som gir livet for vennene sine. 14 Dere er mine venner hvis dere gjør det jeg befaler dere. 15 Jeg kaller dere ikke lenger slaver, for slaven vet ikke hva herren hans gjør. Jeg kaller dere venner, for jeg har gjort kjent for dere alt jeg har hørt av min Far. 16 Dere har ikke utvalgt meg, men jeg har utvalgt dere og satt dere til å gå ut og bære frukt, en frukt som varer. Da skal Far gi dere alt dere ber om i mitt navn. 17 Dette er mitt bud til dere: Elsk hverandre!

Johannes 15.13-17

Johannes evangeliet peker på særlig to forhold som er knyttet til etterfølgelse av Jesus. Det ene er enhet og det andre er kjærlighet, - og de igjen, tenker jeg er tett knyttet sammen i det vi møter i dagens prekente tekst; Vennskap! Og, er det noe vi trenger i en tid med økende polarisering, er det dette budskapet, - om enhet, kjærlighet og vennskap.

Det første er enhet

Da jeg sluttet som pastor i Herøy Frikirke, fikk jeg en spesiell gave, et helt spesielt epletre, - et økumenisk tre, et fellesskaps epletre. For på en og samme stamme var det podet inn tre ulike sorter epler, tre grener som representerte hvert sitt tre, sin frukt, men de fikk alle liv fra den samme stammen.

Du er elsket av Gud, innpodet på kirkens tre, på Jesus, og sammen og samtidig kan vi hver på vår plass, hver med våre gaver peke på Jesus.

Økumenikk, for mange et fremmedord, men som betyr «hele den bebodde verden», er kristne kirkers arbeid for å gjøre synlig enheten mellom kristne, og tar utgangspunkt i Jesu bønn i Johannes 17.21. «Må de alle være ett». Og, når vi sier at vår fremste oppgave er å synliggjøre enheten mellom de kristne, - er det ikke en vandring frem mot et mål, noe vi en dag skal bli - ett, - men et arbeid for å gjøre den allerede eksisterende enheten større og synlig. For, sier Jesus «... for at verden skal tro».

Jesu bønn er en bønn som tar utgangspunkt i noe vi allerede er, vi er ett i Jesus Kristus.

Økumenikken, arbeidet for kirkens enhet er ikke for vår del, men for verdens skyld - og for vår troverdighet, - for at verdens skal tro. Enhet, er ikke noe vi skal skape, men det er en gave fra Gud.

Den amerikanske pastoren Rick Warren har sagt at: «Enhet i kirken er så viktig at Det nye testamentet gir mer oppmerksomhet til det, enn til enten himmelen eller helvete. Gud ønsker inderlig at vi skal oppleve enhet og harmoni med hverandre. Enhet er fellesskapets sjel. Ødelegg det, og du river hjertet ut av Kristi legeme. Det er essensen, kjernen, i hvordan Gud har til hensikt at vi skal oppleve livet sammen i hans kirke».

Paulus ber om følgende: Må dere **sammen med alle de hellige** bli i stand til å fatte bredden og lengden, høyden og dybden, ja, kjenne Kristi kjærlighet, som overgår all kunnskap. **Må dere bli fylt av hele Guds fylde!** (Ef. 3.18-19)

Og han skriver: For Gud, som sa: «Lys skal stråle fram fra mørket», han har også latt lyset skinne i våre hjerter, for at kunnskapen om Guds herlighet i Jesu Kristi ansikt skal lyse fram (2. Kor. 4.6).

Hele verden er eksponert for lyset fra Kristus, men ikke noe menneske, eller noen kirke eller kirkelig kultur kan reflektere hele lyset av Kristus. De ulike menneskene og kirkene gir ulike farger og nyanser av lyset fra Kristus.

En verden full av spenninger utfordrer oss til å vitne sammen med andre, og den samlede kristenheten taler tydeligere og med mer autoritet og større troverdighet hvis vi gjør det sammen.

På samme måte som kirken ikke kan fungere uten Jesus Kristus, han som er hodet for kirken, er det heller ingen enhet dersom ikke legemet, det kristne fellesskapet, holder sammen. Økumenikken, kristne kirkers arbeid for å gjøre synlig enheten mellom kristne styrker vår opplevelse av å være et forsonet mangfold.

Paulus formaner «Sett alt inn på å bevare Åndens enhet, i den fred som binder sammen: én kropp, én Ånd, slik dere fikk ett håp da dere ble kalt, én Herre, én tro, én dåp, én Gud og alles Far, han som er over alle og gjennom alle og i alle» (Ef. 4)

Det andre er kjærlighet

Og, Jesus har samme siktemålet med dette kallet som med enhet, at verden skal se og kjenne ham. «På dette skal alle skjønne at dere er mine disipler, at dere har kjærlighet til hverandre», sier Jesus.

Gud ønsker at vi skal møte hverandre med kjærlighet. Å elske hverandre, er å ville hverandre vel, omtale hverandre godt, og det er på kjærligheten verden skal tro.

Paulus skriver i Rom 12 (9-21): «La kjærligheten være oppriktig. Avsky det onde, hold dere til det gode. Elsk hverandre inderlig som søsken, sett de andre høyere enn dere selv... Vær med og hjelp de hellige som lider nød, og legg vinn på gjestfrihet. Velsign dem som forfølger dere, velsign, og forbann ikke. Gled dere med de glade og gråt med dem som gråter. Hold sammen i enighet... Hold fred med alle, om det er mulig, så langt det står til dere»

«Gud er kjærlighet» stod på fremme i Arendal Frikirke da jeg vokste opp, det har preget mitt gudsbilde. Gud er kjærlighet, og **«Har jeg elsket dere slik, da skylder også dere å elske hverandre»** sier han.

Bort med alt som ødelegger og forsurer, - frem med kjærligheten. Bort meg egoisme, den som kun kjemper for min rett og mine synspunkter, og ja til kjærligheten, den som bibelen bruker når den skal beskrive hvordan vi skal være overfor hverandre.

Det er ikke mulig å si at vi elsker Gud, uten også å elske våre medmennesker.

I evangeliene er kjærligheten, - Guds kjærlighet som blir synlig og tydelig gjennom Jesus Kristus, og kallet til å elske vår neste og oss selv gjennomgående.

Johannes begynner sitt evangelium med å beskrive Guds kjærlighet til menneskene og hvordan Jesus kommer – i kjærlighet – for å knytte alle mennesker som vil tro på ham – til Gud.

En kjærlighet som gir alt for oss – slik vi leser i Joh. 3.16 «For så høyt har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå forta, men ha evig liv.»

Deretter kommer kapittel på kapittel med beskrivelse av hvordan vi kan få ta imot denne kjærligheten fra Gud, - og hvordan Gud møter oss med ubetinget kjærlighet – ja, det er et ekko i Paulus sine brev senere når han skriver at ingenting «skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus» (Rom. 8). Han har gjort alt for oss, slik at vi kan få ta imot hans tilgivelse og nåde, oppreisning og nytt liv – DU ER ELSKET!

Fra kapittel 13 følger vers på vers: «dere SKAL elske hverandre, som jeg har elsket dere skal dere elske hverandre, ved dette skal alle skjønne at dere er mine disipler, at dere har kjærlighet til hverandre» - Det er enorm kraft i den utøvende kjærligheten (13.35).

«Som Far har elsket meg, har jeg elsket dere. Bli i min kjærlighet. Hvis dere holder mine bud, blir dere i min kjærlighet» (15.9), og «Dette er mitt bud: Dere SKAL elske hverandre som jeg har elsket dere» (15.12).

«Bli i min kjærlighet» sier Jesus, altså – hold dere nær til meg, da vil livet deres bære god frukt.

Gud ønsker at vi skal møte hverandre med kjærlighet. Å elske hverandre, er å ville hverandre vel, omtale hverandre godt, og det er på kjærligheten verden skal tro. Ikke på kvasse ord og sterke meninger. Det er mye vi ikke er enige i, og det er helt greit, men vi er likevel kalt til enhet og kjærlighet.

Og, så var det sammenkoblingspunktet; «Jeg kaller dere venner»

Jesus fører sammen de mest ulike mennesker og setter dem i stand til å leve sammen uten at de på noen måte mister sin egen personlighet eller karakter. Jesus viser oss i all sin tydelighet at i hans følge, i Guds familie er det plass til alle.

«Ingen av oss lever for seg selv», vi er satt inn i en sammenheng, i relasjon til andre, - til å kjenne ansvar og ha omsorg for hverandre.

I prekenteksten får vi høre noen av Jesu mest nære og rørende ord til disiplene sine. De sitter sammen den siste kvelden før korsfestelsen – et øyeblikk ladet med alvor, med kjærlighet og med forventning. Og inn i denne stunden sier Jesus: *"Ingen har større kjærlighet enn den som gir livet for vennene sine."*

Ordene er en gave. En dyp åpenbaring av hvem Jesus er, og hvem vi får være for ham. Ikke som tjenere. Ikke som fremmede. Men som **venner**.

"Ingen har større kjærlighet enn den som gir livet for vennene sine», sier Jesus.

Vi hører ofte om kjærlighet. Det er et ord som kan bli både slitt og vagt – kjærlighet i reklame, i sanger, i hverdagsprat. Men Jesu kjærlighet er ikke vag. Den er konkret. Den har et ansikt. Den bærer naglemerker.

Jesu sier disse ordene før han går til korset – men han sier dem som en forklaring på hva han nå skal gjøre. Kjærligheten hans er ikke bare varme følelser. Den er handling. Fullt ut.

Han gir ikke bare sitt liv for "verden" i en abstrakt forstand – han gir sitt liv **for vennene sine**. For dem han kjenner. For dem han elsker. For **deg og meg**.

"Jeg kaller dere ikke lenger tjenere ... Jeg kaller dere venner."

Dette er radikalt.

I mange religioner og filosofier er det naturlig at Gud har tjenere. Det er respektfullt. Gud er den store, vi er de små. Det er sånn verden fungerer. Men Jesus snur det på hodet. Han sier: *"Jeg kaller dere venner."*

Vennskap innebærer gjensidighet. Det innebærer å bli kjent med, å åpne seg for hverandre. Og Jesus sier: "Jeg har gjort kjent for dere alt jeg har hørt av min Far."

Det betyr: Gud holder ikke noe hemmelig. I Kristus er Gud fullt ut åpen. Jesus deler sitt liv, sitt hjerte, sin lidelse – og sitt håp – med oss. Vi får være en del av det.

"Dere har ikke utvalgt meg, men jeg har utvalgt dere», sier han til dem.

Det er lett å tenke at tro handler om at vi velger Gud. At vi bestemmer oss for å følge Jesus, og at det hele står og faller på vår innsats og vår trofasthet.

Men Jesus minner oss om noe viktig: Vi blir valgt.

Jesu kommer først. Hans kjærlighet kommer først. Hans nåde, hans kall, hans invitasjon – det er grunnlaget.

Dette er ikke ment for å ta bort vårt ansvar – men for å gi oss trygghet. Vi står ikke alene i vår tro. Vi trenger ikke prestere for å bli elsket. Vi er allerede elsket, allerede utvalgt.

"... og satt dere til å gå ut og bære frukt, en frukt som varer", sier han.

Å bli elsket av Jesus, å få kalles hans venn – det er ikke en hvilestol. Det er en utsendelse.

Jesus sender oss ut i verden – ikke som dommere, men som vitner. Som mennesker fylt av hans kjærlighet, sendt ut for å elske videre.

Hva slags frukt snakker han om? Fred i møte med uro, godhet i møte med likegyldighet, tjeneste i møte med egoisme, trofasthet i møte med motgang, - og fremfor alt: Kjærlighet

"Dette er mitt bud til dere: Elsk hverandre." Ikke bare "vær snille", men elsk med den kjærligheten Jesus har vist oss. En kjærlighet som er villig til å gi, til å lide, til å tilgi, til å reise opp igjen og gå videre – sammen. Det er ikke en følelse. Det er et liv. Et liv i enhetens og kjærlighetens tjeneste, som venner.